

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/19934
610/146

Sayı : 30824082/610-1461
Konu : İstanbul Milletvekili
Av. Mahmut TANAL'ın
Yazılı Soru Önergesi

SÜRELİDİR
.../.../2013
30 Nisan 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03/04/2013 tarihli ve 43452547-120.00-116498 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Av. Mahmut TANAL'ın; geri dönüşüm tesisleri hakkında Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/19934 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Erdogan BAYRAKTAR
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 3 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV. MAHMUT TANAL'IN
TBMM 7/19934 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

- 1) Türkiye'de geri dönüşüm tesisi var mıdır? Varsa bu tesisler kaç tanedir? Bu tesisler hangi illerde kurulmuştur?
- 2) Türkiye'de bulunan geri dönüşüm tesisleri hangi tür atıkların geri dönüşümü için çalışmaktadır?
- 3) Plastik yerine cam ve bez gibi ürünlerin kullanımının arttırılması için ne gibi çalışmalar yapılabilir? Bu çalışmalar neden yoğunlaştırılmamaktadır?
- 4) Türkiye'deki geri dönüşüm tesislerinin yıllık faaliyeti neticesinde ülke ekonomisine katkısı son beş yıl için ayrı ayrı belirtilmek üzere ne kadardır?
- 5) Türkiye'de yılda ne kadar geri dönüşebilecek ürün değerlendirilmeden çöpe atılmaktadır? Bu atıkların geri dönüşümle yeniden kazanılmaması israf değil midir?
- 6) Geri dönüşümü ülkemizde yaygınlaştırmak ve geri dönüşümden ülke ekonomisine katkı sağlayabilmek için planladığınız projeler var mıdır? Varsa bu projeler nelerdir?
- 7) Ülkemizde geri dönüşüm bilincini geliştirmek için neden daha çok geri dönüşüm tesisi kurulmamakta ve atıkların ayrıştırılarak geri dönüşüme yönlendirilmesi sağlanmamaktadır?

CEVAPLAR:

1,2- Ülkemizdeki geri dönüşüm tesislerinin dağılımı şöyledir;

- Ambalaj Atığı Geri Dönüşüm Tesisi 344 adet,
- Tehlikeli ve Tehlikesiz Atıklar Geri Dönüşüm Tesisleri 199 adet,
- Atık Yağlar Geri Dönüşüm Tesisleri 38 adet,
- Bitkisel Atık Yağlar Geri Dönüşüm Tesisleri 28 adet,
- Ömrünü Tamamlamış Lastikler Geri Dönüşüm Tesisleri 17 adet,
- Atık Pil ve Akü Geri Dönüşüm Tesisleri 16 adet.

Geri dönüşüm tesisi sayısının illere göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İLLER	FİRMA SAYISI	İLLER	FİRMA SAYISI	İLLER	FİRMA SAYISI	İLLER	FİRMA SAYISI
Adana	18	Çanakkale	3	Izmir	57	Niğde	5
Adıyaman	1	Çankırı	1	K.maraş	4	Ordu	2
Afyon	3	Çorum	7	Karabük	1	Osmaniye	3
Ağrı	-	Denizli	10	Kars	-	Rize	-
Aksaray	8	Diyarbakır	1	Karaman	1	Sakarya	16
Amasya		Düzce	2	Kars	-	Samsun	13
Ankara	39	Edirne	1	Kastamonu	1	Siirt	-
Antalya	14	Edirne	1	Kayseri	14	Sinop	-
Ardahan	-	Elazığ	-	Kırıkkale	2	Sivas	3
Artvin	-	Erzincan	1	Kırklareli	4	Şanlıurfa	2
Aydın	6	Erzurum	-	Kırşehir	-	Şırnak	-
Balıkesir	21	Eskişehir	11	Kilis	-	Tekirdağ	31
Bartın	-	Gaziantep	42	Kocaeli	50	Tokat	1
Batman	-	Giresun	-	Konya	23	Trabzon	1
Bayburt	-	Gümüşhane	-	Kütahya	8	Tunceli	-
Bilecik	6	Hatay	7	Malatya	3	Uşak	4
Bingöl	1	Hakkari	-	Manisa	27	Van	1
Bitlis	-	Iğdır	-	Mardin	2	Yalova	3
Bolu	-	Isparta	1	Muğla	1	Yozgat	-
Burdur	-	İçel	11	Muş	-	Zonguldak	1
Bursa	55	İstanbul	75	Nevşehir	3	-	-

3- Ürünlerde malzeme cinsi, üreticinin ve tüketicinin tercihine bağlı olarak farklılıklar gösterebilmektedir. Her malzemenin kendine göre avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Bakanlığımızca, değerlendirilebilir atıkların kaynağında ayrı toplanması ve geri dönüşümlerinin sağlanması esas alınmaktadır. Malzeme tercihi konusunda yönlendirme yapılmamaktadır.

4- 2003 yılında 46 geri kazanım tesisinde yaklaşık 4 bin kişi istihdam edilmiş ve geri kazanım faaliyetleri sonucu 62 milyon TL katma değer sağlanırken, 2011 yılında 898 geri kazanım tesisinde 60 bin kişi istihdam edilmiş ve geri kazanım faaliyetleri sonucu sağlanan katma değer yıllık 1 milyar TL'yi aşmıştır

5,6,7- Ülkemizde atık yönetimi sektörü özellikle geri dönüşüm ve geri kazanım faaliyetlerindeki büyük kapasite artışı ile kaynak verimi konusuna katkı sağlamaktadır. Evsel ve sanayi kaynaklı atıkların geri kazanımı konusunda yapılan önemli yatırımlar çağdaş atık yönetimine ulaşmamıza katkı önemli katkılar sağlayacaktır.

Atık yönetimi mevzuatımızdaki hiyerarşiye göre öncelikle atıkların oluşmaması yönünde önlemlerin alınması gerekmektedir. Önlemenin mümkün olmadığı durumlarda atıkların kaynağında azaltılması ikinci aşamayı oluşturmaktadır. Üçüncü aşamada, oluşan atıklar tekrar kullanarak yeni ürün kullanılmasının önüne geçilmelidir. Dördüncü aşamada atıkların geri dönüştürebilecek olanlarının uygun geri kazanım yöntemleriyle ekonomiye kazandırılması gerekmektedir. Geri kazanılamayacak atıkların ise enerji geri kazanım amacıyla atıklardan enerji girdisi elde etmek beşinci aşamayı oluşturmaktadır. Son olarak altıncı aşamada, belirtilen önleme ve geri kazanım metotların uygulanmadığı atıkların nihai bertarafının sağlanması ve bunun çevre ve insan sağlığına etkisinin en aza indirilerek yapılması gerekmektedir. Bu yaklaşım, Avrupa Birliğince yürürlüğe konulan direktif ve uygulamalarla uyum sağlamaktadır.

Türkiye'nin atık yönetim stratejisinin en önemli ilkelerinden birisi "atık oluşumunun önlenmesi" ve atık oluşumunun kaçınılmaz olması durumunda da "atıkların geri kazanılması" dır. Başta Çevre Kanunu olmak üzere, çevre mevzuatını oluşturan bütün hukuki düzenlemelerde atıkların tekrar kullanılması, materyal ve enerji olarak geri kazanılması öncelikli yönetim prensiplerinden birisi olarak ele alınmış; geri kazanım faaliyetleri teşvik edilmiş; geri kazanım tesislerinin teknik ve idari yeterliliklerinin artırılması amacıyla kriterler oluşturulmuş ve bu kriterleri sağlayan tesisler lisanslandırılarak hem ekonomiye hem de çevreye katkıda bulunmaları sağlanmıştır.

2007-2013 yıllarını kapsayan 9 uncu Kalkınma Planında geri dönüşüme yönelik olarak aşağıdaki iki madde bulunmaktadır.

- Evsel nitelikli katı atık yönetiminde kaynaktan ayrıştırma, toplama, taşıma, geri dönüşüm, geri kazanım ve bertaraf safhaları teknik ve mali yönden bir bütün olarak değerlendirilecek; yatırım ve işletme maliyetleri düşük ve ülke şartlarına en uygun katı atık bertaraf teknolojisi olan düzenli depolama yöntemi tercih edilecektir.

- Evsel nitelikli olmayan atıkların üretimi azaltılacak, atık türüne ve ülke koşullarına uygun biriktirme, toplama, taşıma, geri dönüşüm, geri kazanım ve bertaraf sistemleri oluşturulacaktır.

2012-2014 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Programda ise "Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi" başlığı altında bulunan 6 ncı maddede "Katı atık yönetiminde kaynaktan ayrıştırma, toplama, taşıma, geri dönüşüm, geri kazanım ve bertaraf safhaları teknik ve mali yönden bir bütün olarak değerlendirilecektir" maddesine yer verilmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından hazırlanan Atık Yönetimi Eylem Planlarında da geri dönüşüme ilişkin maddeler bulunmaktadır. Bununla birlikte ilk defa Türkiye'nin geri dönüşüm strateji belgesi Ekonomi Koordinasyon Kurulu Kararı hazırlanmaktadır.

Ülkemizde geri kazanım sektörü gün geçtikçe gelişmekte ve bir sektör halini almaktadır. Artık atık kurtulmak istenen bir meta olmaktan çıkıp, değerlendirilebilir, ekonomiye kazandırılabilir, istihdam yaratan değerli bir malzeme haline gelmiştir. Kaynakta ayrı toplama çalışmaları kapsamında 304 belediyede çalışmalar devam etmekte olup, bu çalışmalar kapsamında ambalaj atıkları, atık pillerin toplanması konusunda ciddi başarılar sağlanmıştır.

Çağın atıkları olan elektronik atıklar konusunda da Bakanlığımızca bir düzenleme yapılmış olup, Belediyelerin elektronik atık getirme merkezlerini kurmaları yönünde bir yükümlülük Belediyelere verilmiştir. Bu meyanda belediyelerin kaynakta ayrı toplama çalışmalarını desteklemek üzere sadece elektronik atıklar için değil, çöple toplanmayan diğer atıklar için de getirme merkezlerini kurmaları gerekmektedir. Buradan da anlaşılabileceği üzere katı atıkların geri kazanımı konusunda gelişmiş Avrupa Birliği ülkelerine göre hedeflenen noktada olmamakla birlikte, yapılan çalışmalardan oldukça iyi bir noktaya gelindiği görülebilmektedir.

Diğer taraftan; ülkemizde inşaat ve yıkıntı atıkları için de geri kazanım odaklı bir atık yönetim sisteminin oluşturulması, geri kazanılan atıklara ekonomik değer kazandırılarak "ikincil hammadde" olarak değişik sektörlerde kullanımının sağlanması amacıyla 12.01.2012 tarihli ve 28586 sayılı Mükerrer Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2013 Yılı Yatırım Programında "İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Değerlendirilmesi Projesi"ne yer verilmiştir.

